

Những tình huống thường gặp của giáo viên mầm non và cách giải quyết

Trong giáo dục ngành học sư phạm mầm non, các tình huống thường xuyên xảy ra và muôn màu, muôn vẻ: Khi thì do mâu thuẫn của trẻ và điều kiện sống, khi thì đòi hỏi của người lớn xung quanh với khả năng và tính nết của trẻ, có khi lại do mâu thuẫn của chính trẻ em với nhau trong hoạt động.

Tình huống trong giáo dục mầm non vô cùng phong phú và đa dạng bởi sự phát triển của trẻ rất khác nhau. Mỗi cháu một tính nết riêng, một khả năng riêng, tình huống lại xảy ra trong những thời điểm và không gian khác nhau. Không thể có một giải pháp nào chung chung cho mọi đứa trẻ vì mỗi bé là một con người riêng biệt.

Khả năng truyền đạt cho trẻ mầm non phải được trau dồi ngay từ trên ghế nhà trường

Để giúp cho cô giáo mầm non đỡ lúng túng khi tìm các giải pháp cho các tình huống có thể xảy ra khi tổ chức các hoạt động giáo dục trẻ, khoa Sư phạm mầm non trường trung cấp Việt Khoa đã tổng hợp lại các tình huống thường xuyên xảy ra ở các lớp mầm non, đồng thời gợi ý và lựa chọn các giải pháp phù hợp cho các giáo sinh học trung cấp mầm non nhằm đáp ứng mục tiêu đào tạo giáo viên Mầm non trong giai đoạn hiện nay.

Tình huống 1:

Trong giờ vẽ theo mẫu (vẽ bông hoa) chủ đề “Thực Vật”, mọi trẻ đều say sưa vẽ, bé Tuấn ngồi im không vẽ, Cô giáo đến gần và hỏi: “Sao Tuấn không vẽ đi, các bạn vẽ rất đẹp và gần xong rồi”. Bé trả lời: “Con không thích vẽ bài này”. Nếu là giáo viên đó, bạn sẽ giải quyết như thế nào?

Cách giải quyết:

– Cô thử hướng trẻ vào nội dung bài vẽ giống các bạn: “cô thấy Tuấn vẽ rất đẹp, đẹp hơn nhiều bạn trong lớp. Con vẽ nhé nếu con thấy khó cô sẽ vẽ cùng con”.

– Nếu Tuấn vẫn không vẽ, cô sẽ giúp trẻ bằng cách gợi ý hoặc giải thích trình tự hoặc trình bày mẫu... tùy theo khả năng của trẻ.

– Nếu trẻ vẫn nhất định không vẽ, cô hỏi Tuấn thích vẽ gì? Cô sẽ đưa mẫu ví dụ như nam linh chicho con vẽ (thực hiện mục đích của giờ vẽ theo mẫu), nếu trẻ vẽ xong theo sở thích cô động viên trẻ thực hiện bài học trên.

– Cuối giờ cô nhận xét bài vẽ của cả lớp và giành thời gian nhận xét bài vẽ của Tuấn (tùy sản phẩm của cháu, 1 hoặc 2 bài) và nhắc nhở nhẹ nhàng để Tuấn thực hiện nhiệm vụ của giờ học như các bạn trong lớp.

Tình huống 2:

Khi dạy trẻ hát và vỗ tay theo nhịp bài hát: “Chú bộ đội đi xa” nhịp $\frac{3}{4}$ có một số trẻ không biết vỗ tay theo nhịp mà vỗ ngược lại... Cô giáo phải làm gì để trẻ có cảm nhận và vỗ tay đúng được theo nhịp.

Cách giải quyết:

– Cô dạy trẻ thuộc lời bài hát và hướng dẫn trẻ vỗ đệm theo nhịp từng câu một đến hết bài.

– Nếu trẻ vẫn không thực hiện được cô cho trẻ đứng vòng tròn hoặc đứng hàng dọc, bước nhúng vào phách mạnh của nhịp, lúc đầu có thể đếm, sau đó thì ghép nhạc.

Tình huống 3:

Trong giờ làm quen với tác phẩm văn học (dạy trẻ kể chuyện), cô đang say sưa kể chuyện cho trẻ nghe, bỗng một bé kêu đau bụng và khóc rất to. Bạn sẽ làm như thế nào để lớp không bị xáo trộn và ảnh hưởng đến các lớp khác mà vẫn chăm sóc được bé đó ?

Cách giải quyết:

– Cô đến gần cháu đó bế trẻ và thông báo cho cả lớp biết tình hình sức khỏe của bạn và yêu cầu lớp trật tự làm theo yêu cầu của bạn lớp trưởng.

- Cô giao nhiệm vụ cho lớp trưởng cho cả lớp đọc thơ, hát hoặc chỉ định các bạn hát, đọc thơ...
- Cô đưa bé bị đau bụng vào phòng nghỉ hoặc trải chiếu cho bé nằm, hỏi bé đã ăn những thức ăn gì, có thể xoa dầu cho bé và theo dõi.
- Nếu thấy cháu không đỡ cô nhờ cô giáo phụ trách lớp bên cạnh quản lý lớp và cho cháu xuống phòng y tế của trường theo dõi và xử lý kịp thời, hợp lí.

Tình huống 4:

Trong giờ chơi theo góc của trẻ mẫu giáo, ở góc chơi “Bé tập làm bác sĩ”, bé Hoa đang hăm hở bế búp bê đến bác sĩ Mai khám bệnh. Bé Hoa bế búp bê ngồi vào ghế dành cho bệnh nhân, bác sĩ Mai cứ ngồi nghịch ông nghe mà không biết Hoa đang ngồi chờ khám bệnh. Chờ một lúc bé Hoa bế búp bê đứng dậy, vừa đi vừa quay lại nhìn bác sĩ Mai. Bác sĩ Mai vẫn ngồi nghịch ông nghe say sưa... Nếu là bạn tổ chức giờ chơi đó, bạn sẽ làm gì để thỏa mãn nhu cầu chơi của bé Hoa ?

Cách giải quyết:

- Cô đóng vai bệnh nhân đến khám bệnh và rủ bé Hoa đi cùng.
- Cô chào bác sĩ Mai và nhờ bác sĩ khám bệnh. Khi bác sĩ khám xong, cô hỏi bác sĩ Mai xem cô bị bệnh gì? Uống thuốc gì?... Cô nhận thuốc và cảm ơn bác sĩ, chào bác sĩ và ra về cố nhắc bệnh nhân Hoa vào khám.
- Cô quan sát, nếu Hoa không biết giao tiếp với bác sĩ, cô hướng dẫn Hoa nhập vai bệnh nhân để thực hiện ý tưởng chơi “mẹ bệnh nhân”.

Tình huống 5:

Trong khi rửa mặt cho trẻ 24-36 tháng, phát hiện một trẻ bị đau mắt thì cần xử lý như thế nào ?

Cách giải quyết:

- Để lại chác đó và rửa sau cùng, sau khi rửa xong cho cháu đó, khăn mặt phải để ở chậu riêng, giặt bằng xà phòng, luộc nước sôi rồi phơi nắng.
- Cô rửa sạch tay bằng xà phòng, sát khuẩn bằng cồn để tránh lây nhiễm sang các bé khác.
- Dùng thuốc nhỏ mắt để nhỏ mắt cho trẻ và cách ly với trẻ khác.
- Giờ trả bé trao đổi với gia đình để cùng phối hợp (có thể cho trẻ nghỉ học để tránh lây sang các bạn khác).

Tình huống 6:

Ở lớp mẫu giáo, giờ đi dạo sân trường, cô tổ chức cho trẻ chơi dịch vụ sua nha với cát và nước. Khi thời gian đã hết, cô yêu cầu trẻ đi rửa tay, chân để chuyển hoạt động khác. Cháu Hùng nhất

định không nghe, cứ ngồi chơi mãi, tiếp tục nghịch cát. Hãy giải thích hiện tượng trên. Nếu là giáo viên tổ chức hoạt động đó, bạn sẽ xử lý như thế nào?

Giải thích:

Biểu hiện tính bướng bỉnh của tuổi lên ba. Ở tuổi này là lúc cái tôi xuất hiện. Trẻ đang tự muốn khẳng định mình. Đặc biệt là trẻ rất thích chơi với cát, nước, đất và ít có cơ hội được chơi nên khi cô yêu cầu trẻ vệ sinh trẻ làm ngược lại.

Cách giải quyết:

- Cô nhẹ nhàng giải thích cho trẻ hiểu thời gian chơi đã hết và gợi ý cho trẻ hoạt động tiếp theo có nhiều đồ chơi, trò chơi rất hay (cô lấy ví dụ trò chơi có ở hoạt động tiếp theo).
- Thông báo cho trẻ biết kế hoạch của buổi hoạt động ngoài trời trong tuần (tháng) và cho biết lúc đó nếu bé thích chơi thì bé sẽ chơi tiếp (nếu có nội dung chơi này).
- Nếu cháu vẫn không chịu cô cho trẻ chơi thêm vào giao hẹn với cháu khi cô rửa tay, chân xong cho bạn cuối cùng thì đến lượt cháu và cô cháu mình cùng thi rửa tay, chân xem ai rửa sạch hơn...

Tình huống 7 :

Trong giờ hoạt động góc của lớp mẫu giáo lớn đã diễn ra được khoảng 30 phút. Ở góc chơi xây dựng, trẻ đã xây xong công trình “trường mầm non của bé”. Cô giáo đi tới, đứng lại và hỏi trẻ: “Các con xây xong chưa?”, trẻ trả lời: “Thưa cô, xong rồi ạ”. Cô giáo đứng ngắm công trình nha xinh của trẻ một lát rồi đi làm việc khác. Trẻ ở góc chơi đó nhìn theo và chờ đợi cô... Nếu là bạn tổ chức giờ chơi đó, bạn xử lý như thế nào ?

Cách giải quyết:

- Cô trò chuyện với trẻ về công trình xây dựng để nắm bắt được ý tưởng chơi của trẻ.
- Cô và trẻ cùng bàn bạc về công trình xây dựng: bố cục, kỹ năng xây dựng của trẻ, cái gì được cô động viên, khuyến khích, cái gì chưa được cô gợi ý cho trẻ rút kinh nghiệm.
- Nếu còn thời gian, cô gợi ý xem trẻ có muốn xây dựng thêm gì cho công trình đẹp hơn, hoặc có nhu cầu chơi xây dựng gì nữa (tùy theo thời gian thực hiện chủ đề để gợi ý) và có chuẩn bị đồ chơi cho trẻ tiếp tục chơi.

Tình huống 8:

Cô giáo thực tập ở lớp mẫu giáo lớn, cô chuẩn bị dạy trẻ bài hát: “Em thêm một tuổi” (Chủ đề tết và mùa xuân), cô giới thiệu tên bài hát, tác giả bài hát và hát cho trẻ nghe. Cô đang hát bỗng 1 bé

trai đứng lên nói: “Thôi cô ơi, cô đừng hát nữa, cô hát sai hết cả rồi”, làm cô giáo bối rối, lúng túng và lại càng hát lạc giọng hẳn đi. Là giáo viên cùng nhóm thực tập, bạn sẽ làm thế nào ?

Cách giải quyết

- Đến gần cô giáo nói nhỏ để mình dạy thay và nói với trẻ: “Hôm nay cô Nga dạy lớp mình hơi mệt, nên cô Nga bị mất giọng, cô sẽ giúp cô Nga dạy lớp mình bài hát này nhé”.
- Cô khen bé trai đã biết được giai điệu bài hát nhưng lần sau nếu muốn phát biểu các bé giơ tay xin phát biểu không được nói leo nhất là khi cô giáo đang hát và con nói nhỏ vào tay cô thôi vì có khi cô giáo hôm đó bị ốm nhưng vẫn cố gắng để dạy cả lớp mình để không ảnh hưởng tới các bạn khác.
- Góp ý với cô giáo trong nhóm nên chuẩn bị chu đáo trước khi đi dạy trẻ, nếu hát chưa hay nhưng phải hát đúng để đảm bảo chất lượng giờ dạy.

Tình huống 9:

Trong giờ ngủ trưa, có một số bé chưa ngủ được. Bé thì nằm mở mắt thao láo, trần trọc suốt buổi trưa, bé thì nằm mãi cảm thấy thừa chân, thừa tay cầu véo bạn nằm bên cạnh để bạn khóc ré lên, có bé thì lại khóc ti tỳ đòi về với mẹ... Bạn sẽ xử lý như thế nào để không ảnh hưởng tới các cháu khác ?

Cách giải quyết:

- Tạo cho trẻ thói quen ngay từ buổi đầu tiên khi đến giờ ngủ.
- Cô kể chuyện, không kể to, kể nhẹ nhàng để trẻ trật tự, im lặng nghe và dễ dàng đi vào giấc ngủ hoặc cô hát ru và quan tâm đến những bé khó ngủ.
- Trường hợp bé không muốn ngủ không nên ép buộc trẻ, nên tách trẻ sang phòng khác cho trẻ chơi trò chơi tĩnh như: xếp hình, vẽ, nặn và đồng thời trao đổi với phụ huynh để đảm bảo cho trẻ được ngủ đủ số thời gian quy định trong một ngày.

Tình huống 10:

Trong giờ chơi tập có chủ đích (đối tượng trẻ 18 – 24 tháng) với nội dung “ Chọn đồ chơi màu đỏ”. Khi cô giáo yêu cầu: “Các con chọn cho cô nơ màu đỏ” thì có một số trẻ chọn nơ màu xanh. Hãy giải thích tình huống trên và nêu cách xử lý của mình.

Có thể do 3 nguyên nhân:

- Trẻ chưa chú ý nghe yêu cầu của cô.
- Trẻ chưa nhận biết được màu đỏ.
- Trẻ thích làm ngược lại yêu cầu của cô.

Cách xử lí:

- Cô đến gần và hỏi trẻ trên tay bé đang cầm nơ màu gì và nhắc lại yêu cầu để trẻ chọn đúng. Hoặc cho trẻ nhắc lại yêu cầu hoặc cầm nơ màu đỏ lên để trẻ so sánh.
- Nếu trẻ không tìm được cô giúp trẻ tìm và cho trẻ nhắc lại cùng cô màu sắc của nơ cô và trẻ vừa tìm được.

Trên đây là một số tình huống thường gặp khi đối diện với các bé mầm non. **Khoa Sư phạm mầm non trung cấp Việt Khoa** sẽ tiếp tục tổng hợp các tình huống phổ biến khác để giúp cho các bạn đã và đang học tập, nghiên cứu về giáo viên mầm có thêm được kinh nghiệm và tự tin trong công việc.